

Tzipi Livni eller Benjamin Netanyahu

Jakob Egholm Feldt

Som i de fleste moderne demokratier spiller kandidaternes personligheder også en stor rolle i israelsk politik. Israelerne går til valg 10. februar 2009, og nu kan vi begynde at se konturerne af valgkampens centrale temaer. Har Tzipi Livni erfaring og er hun stærk nok til jobbet som premierminister og har Netanyahu lagt sin egenrådige stil og sine dårlige manerer fra sig? Er Livni *tough on terrorism*, er Netanyahu *too tough*? Og hvem vil være bedst til at samarbejde med Barack Obama, som der jo er store forhåbninger til i den arabiske verden.

Siden Ariel Sharon i 2005 decimerede Likud-partiet alvorligt gennem dannelsen af det nye midterparti Kadima, og efterlod Likud i hænderne på den dengang upopulære og utroværdige Benjamin Netanyahu, har Likuds fremtid ikke set lysere ud end nu. Sharons nye parti har vendt op og ned på mange ting i israelsk politik, hvor det mest iøjnefaldende må være venstrefløjens totale kollaps. Siden 2005 har Arbejderpartiet og de mindre venstreorienterede og liberale partier på intet tidspunkt sat dagsordenen trods Kadimas tydelige problemer med at definere en klar politik. Der har ellers været masser af ting for en ambitiøs opposition at tage fat i både i forhold til interne israelske forhold, konflikten med palæstinenserne og ikke mindst krigen i Libanon. I stedet har Arbejderpartiet valgt at være et vedhæng til Kadima, hvilket sandsynligvis vil vise sig at være en katastrofe, når israelerne sætter deres krydser til februar. Ind til videre tyder valgkampen nemlig på, at alt til venstre for Kadima er irrelevant. Kadima er det nye centrum-venstre, Likud er centrum-højre og det giver langt mere mening i Israel at finde stemmer mod højre end mod venstre, fordi man mod venstre finder drømmere, *arab lovers* og landsforrædere. Nærmest symbolsk ledes Kadima af en fornuftig og dygtig kvinde, og Likud af en stærk og erfaren mand.

Fornuftig kvinde versus stærk mand

Her i valgkampens begyndelse præsenterer Kadimas valgkampagne Livni som den fornuftige, dygtige og ansvarsfulde diplomat. *Livni: Hvad der er godt for landet* er sloganet, som er et ekko af Netanyahus slogan fra 1996 *Netanyahu er god for jøderne* men med en ansvarlig kant mod Netanyahus åbenlyst etniske platform. Kandidaterne er endnu ikke begyndt at smide mudder efter hinanden, men det vil med sikkerhed komme, når vi kommer på den anden side af årsskiftet. Livni står i en vanskelig situation, fordi hun

både har behov for at distancere sig fra skandaleramte Ehud Olmert, og samtidigt vil sælge sig selv som den ansvarlige kandidat, som vil føre den politik videre, som Ariel Sharon udstak i 2001. Hun blev justitsminister under Sharon, og var en af de første til at følge Sharon over i det nye parti i 2005, da uenighederne i Likud blev for store i særdeleshed over den tilbagetrækning fra Gaza, som Sharon ønskede at gennemføre. Lige så meget som Olmert er Livni forbundet med Kadimas slingrende kurs siden Sharons voldsomme hjerneblødning d. 5. januar 2006. Livnis strategi er således at præsentere sig selv som den, der hele tiden forsøgte at holde kursen trods Olmerts skandaler og politiske fejltrin. Efter valget i foråret 2006 blev Livni udenrigsminister, hvilket gjorde hende til den officielle nr. 2 i Israel efter Olmert.

I Israel bliver Livni generelt opfattet som en dygtig, seriøs politiker, som man kan være rimeligt sikker på ikke vil forårsage en pinlig skandale enten ved at opføre sig utilstedeligt eller ved at være personligt korrump. De senere år har israelsk politik været plaget af seksuelle skandaler, økonomisk kriminalitet og anklager om inkompetence og nepotisme blandt toneangivende politikere og embedsmænd. Både Netanyahu, Sharon, Olmert samt den tidligere israelske præsident Moshe Katsav har været involveret i økonomiske, ledelsesmæssige eller seksuelle skandaler, som i høj grad har skadet mange israeleres tillid til politikerne. Israelske politikere bliver ofte af befolkningen opfattet som korrupte indtil det modsatte er bevist, så derfor er der en høj grad af accept af uregelmæssigheder i embedsførelsen og især i politikernes privatliv. Livni regnes for at være for ordentlig til at blive involveret i den slags, og det vil hun naturligvis bruge som sit måske væsentligste fortrin i valgkampen. Samtidigt har hun klaret sig godt som udenrigsminister i den forstand, at hun har holdt sig på god fod med udlandet trods Libanon-krigen, og hun har formået at holde en relativt respektfuld dialog med palæstinenserne og den arabiske verden. Forholdet til udlandet er overordentligt vigtigt i israelsk indenrigspolitik alene af den årsag, at israelsk indenrigs- og udenrigspolitik ofte er det samme: Konflikten med palæstinenserne, terror, økonomisk hjælp og venskabet med USA. Livni ynder på dette tidspunkt i valgkampen at vise billeder af

sig selv i statsmandssituationer med prominente amerikanske politikere. Der er ingen tvivl, at Livni for at vinde valget til februar skal fokusere på sine kompetencer og sin evne til forhandling, men det er bestemt ikke sikkert, at det er nok.

Netanyahu fremstår derimod som præcis den samme type, som han hele tiden har fremstået som. Han er meget *tough on terror*, erfaren, stærk, mandig og vil ikke forhandle om Jerusalem og heller ikke trække bosættere tilbage fra Vestbredden. Endvidere er han heller ikke bange for at gøre Israel upopulær i udlandet, hvilket er et populært synspunkt i Israel, fordi den almene visdom er, at kun Israel ved, hvad der er godt for Israel. Internationale love og FN-systemet bliver af mange i Israel betragtet som ude at trit med virkeligheden, og dem taler Netanyahu stærkt til. På den måde viderefører Netanyahu Sharons personlige stil som lidt af en *maverick* men bare uden Sharons omvendelse til tilbagetrækning og forhandling med palæstinenserne. Netanyahu tager i sin appel til israelerne i høj grad udgangspunkt i, at jødiske interesser ikke altid varetages af love, regler og normer for hverken god regeringsførelse eller internationale politiske aftaler. Jødiske interesser vil blive varetaget af Netanyahu, fordi han vil gøre det nødvendige, hvilket der åbenlyst er en *tough guy appeal* i. Paradoksalt imiterer Netanyahus kampagne fuldstændigt Barack Obamas website i layout og stil og med et parallelt slogan: *Sammen vil vi lykkes* (Yes, we can).

De store udfordringer

Som sædvanligt i israelsk politik er det relationen til palæstinenserne, den arabiske verden og sikkerhed, som står øverst på dagsordenen trods mange andre relevante samfundsproblemer. Konflikten og sikkerhedstilstanden i Israel er altdominerende, og er om muligt blevet endnu mere dominerende siden 2001. De to førende kandidater til premierministerposten, Livni og Netanyahu, skal forholde sig offensivt til konflikten for at kunne fange israelernes opmærksomhed. Samtidigt kommer valget næsten sam-

tidigt med, at Obama flytter ind i det hvide hus. Obama forventes at prioritere anderledes end sin forgænger i forhold til konflikterne i Mellemøsten og Asien, og meget tyder på, at han vil placere både Israel og Iran centralt i de udenrigspolitiske planer. Israel har det sidste år skærpet retorikken mod Iran, og man kan med stor sandsynlighed forvente en offensiv israelsk politik vedrørende Iran, uanset om det bliver Livni eller Netanyahu, som vinder valget. Det centrale spørgsmål er, hvor tæt Israel vil være med USA i det nye år, og det afhænger en del af, hvem der bliver israelsk leder. Livni forventes at stå godt med Obama, hvorimod Netanyahu i udgangspunktet er mere skeptisk overfor Obama, selvom han har kopieret hans kampagnestil.

Indtil videre står de israelske kombattanter med hver sin fredsplan. Livni vil arbejde videre af Olmert-sporet med en delvis accept af Vestens såkaldte *road maps* og den plan, som den arabiske liga for nylig har genfremsat, også kendt som den saudiske fredsplan fra 2002. Livni går ind for alle forhandlinger og aftaler, som ikke kompromitterer Israels sikkerhed og demografi, fordi målet er at sikre Israels jødiske demokrati gennem kontrakter med den arabiske verden. Netanyahu derimod har fremlagt en såkaldt 'økonomisk fredsplan', hvis grundelement er, at Israel vil hjælpe med at udvikle de palæstinensiske områder. Der kan ikke blive tale om forhandlinger om nogen endelig status, før palæstinenserne fuldstændigt har opgivet kampen mod Israel. Den økonomiske fredsplan vil virke mere effektivt mod dette mål ifølge Netanyahu-kampagnen. Netanyahus plan beror den gammelkendte israelske recept om, at aftaler er gode, men kontrol er bedre. Samtidigt efterlader den økonomiske fredsplan Israel i en situation, hvor man ikke er bundet af sikkerhedsmæssige eller territoriale aftaler, hvilket betragtes som godt fra et militær-aktivistisk perspektiv.

Valgkampen er endnu ung, og mudderkastningen er ikke begyndt, så mange ting kan se anderledes ud til februar. Samtidigt er den generelle situation i Mellemøsten relativt ustabil med krigen i Irak, ustabilitet langt Libanons og Syriens grænser og et selvbevidst, offensivt Iran, så der er stor sandsynlighed for, at der vil komme begivenheder, som kræver, at de israelske kombattanter skal konkurrere om deres *sta-*

tesmanship live. Sådanne begivenheder indeholder både store muligheder for politiske sejre og politiske nederlag.

Kilder:

Tzipi Livnis kampagne:

www.kadima.org.il/

Benjamin Netanyahus kampagne:

netanyahu.org.il/ (bemærk ligheden med Obamas site)

Haaretz:

www.haaretz.com

Ynet News:

www.ynet.co.il